

Velký pátek 18.4.2014 – Sbor Církve bratrské v Praze 3

Mt 27, 11-26 „*Já nejsem vinen krví toho člověka...*“

Události, které si o křesťanských Velikonocích připomínáme, se odehrály na začátku našeho letopočtu. Mají epochální význam pro celé lidstvo, a přesto se historici o nich nezmiňují a kroniky o nich mlčí. Jsou zapsány v biblických evangeliích. Ústřední událostí Velikonoc je utrpení, smrt a vzkříšení Ježíše Krista. Zarážející je na tom to, že u smrti se jednalo o popravu nevinného, a nepochopitelné to, že výsledek soudního procesu za předsednictví římského prokurátora Piláta nebyl vítězstvím, nýbrž výsměchem práva a spravedlnosti. Proto je jednou z důležitých otázek Ježíšova příběhu *otázka viny*. Jednak se můžeme ptát, kdo za to může, že ten, který lidem obětavě pomáhal, je zatčen a odsouzen jako zločinec. A pak se můžeme ptát, které viny to jsou, které bere Ježíš dobrovolně na sebe a kvůli nim umírá.

1. Boží cesta i lidské úklady

Dříve než Ježíšův pašijní příběh vůbec začal, slyší Ježíšovi učedníci opakovaně z úst Božího Syna předpověď Jeho utrpení a smrti. Učedníci tomu nerozumí a ani tomu nevěnují pozornost. Ale je pravda, že Mistr o tom mluvil a že o tom mluvil jako o cestě, po které jde podle vůle svého Otce. Bůh vede svého Syna Ježíše cestou utrpení a smrti a Boží Syn bere na sebe poslušně úděl trpícího služebníka. My tu Boží ruku v tom příběhu téměř nevidíme; to, co vidíme, jsou konkrétní podmínky tehdejšího světa a historické postavy té doby. Proto se můžeme ptát, kdo nese za smrt nevinného proroka hlavní odpovědnost.

2. Kdo za to může?

Kdyby to byla jen Boží mocná ruka, která vedla Ježíše Krista na smrt, snad bychom to tak dokázali přijmout. Ale problém je v tom, že všechno vypadá jako lidské spiknutí, jako zlý záměr, projev lidské nenávisti a zloby. Jak to tedy je? Co ty ruce zlých lidí, zrádců, soudců a katů, kteří se podílejí na utrpení a smrti Božího Syna?

Nejdříve jsou to ruce jednoho z učedníků, Jidáše, který „vydává“ Božího Syna nepřátelům. Je to smutné a skoro tomu nemůžeme uvěřit, že jeden z těch, kdo stáli Pánu Ježíši nejbližší, svého Mistra zradí. Pro mrzkých 30 stříbrných vydává Pána představitelům židovstva!

Je to tedy *Jidášova vina*, že nevinný Boží Syn umírá na popravčím kůlu jako zločinec? Ano, je to jeho vina. Ale nejen jeho. Zrádce Jidáš byl jen jedním článkem v dlouhém řetězu těch, kteří se podíleli na Ježíšově odsouzení. Jidáš totiž vydává svého Mistra předním kněžím a starším lidu. Duchovní vůdcové Izraele nepoznali v Ježíši Mesiáše, kterého posílá Bůh, a rozhodli, že Ježíše odstraní a zabijí. Je to tedy *vina představitelů Izraele*, že nevinný Boží Syn byl odsouzen a zemřel potupnou smrtí? Ano, je to také jejich vina. Ale ani kněží se zákoníky nebyli posledními lidmi, kteří na Ježíše vztáhli ruce. Ti předávají Ježíše dále Pilátovi.

Pontský Pilát byl římským prokurátorem v judské provincii v letech 26 až 36 n.l. Byl nejvyšším představitelem římské nadvlády v zemi. I když se Ježíš provinil podle židů nábožensky, protože se rouhal a měl být souzen církevní vrchností, je vydán do rukou státní moci. Židé sami totiž nesměli nikoho odsoudit k trestu smrti a nemohli ani vykonat rozsudek ...

3. „Nejsem vinen krví toho člověka...“

Pilát vyšetřuje případ galilejského proroka a my se z evangelia dovídáme, že z náboženského případu se stává případ politický. Židovští kněží předávají Ježíše Pilátovi už ne jako toho, který se rouhal, ale jako povstalice a buiče proti římské vládě.

Sám Pilát tuší, že zde není něco v pořádku a snaží se být objektivní. Dokonce se snaží nevinnému pomoci a je ochoten jej podle svého zvyku propustit. Tak to dělal o svátcích, že propouštěl nějakého vězně. Myslel si, že shromážděný zástup by mohl chtít zpátky Ježíše.

Ovšem v tom se přepočítal: lidé si nepřejí propuštění nevinného Ježíše, nýbrž vraha Barabáše!

Pilát je opatrný, ale také bezradný a nervózní. Místo, aby vynesl rozsudek sám, ptá se na názor shromážděný dav. „*Co tedy mám učinit s Ježíšem zvaným Mesiáš?*“ Shromážděný dav je na takovou otázku připraven a ovlivněn lidmi z okruhu kněží a chrámu. Proto odpovídá téměř unisono: „*Ukřižovat*“.

V této chvíli si už Pilát umývá ruce na znamení toho, že si není vědom viny obžalovaného a že s tím nechce mít nic společného. Přitom na svou obhajobu vysloví pozoruhodnou větu: „*Já nejsem vinen krví toho člověka; je to vaše věc.*“ Je to pravda, co pověděl Pilát? Je to Pilátova vina, že byl Ježíš ukřižován a zemřel, anebo není? Ano, je to také *Pilátova vina*, pro kterou Boží Syn Ježíš Kristus umíral na potupném kříži. Právě on ho vydal vojákům a zástupu a dovolil, aby jej ukřižovali. Ze začátku se sice snažil posuzovat případ objektivně, spravedlivě, ale nakonec podlehl nátlaku. Pilát nechá Ježíše zbičovat a vydává ho, aby byl ukřižován.

Zdá se, že *velký podíl viny* na ukřižování Ježíše z Nazaréta mají také ti, kdo volali po ukřižování Božího Syna. Je nepochopitelné, že svolávali na sebe vinu slovy: „*Krev jeho na nás a na naše děti.*“ Věděli vůbec, co volají? Věděli, že na sebe a své děti svolávají Boží hněv?!

4. Kde jsme v tom starém příběhu my?

Kdybychom se dnes na Velký pátek někoho zeptali, kdo za to může, že Ježíš Kristus byl odsouzen a popraven, asi hodně lidí by vůbec nevědělo, na co se ptáme. Je docela možné, že by někteří odpověděli, že to byla Ježíšova vina, protože zbytečně provokoval. Možná bychom uslyšeli také odpověď podobnou Pilátově „*Já nejsem vinen krví toho člověka.*“

Už prorok Izajáš však vysvětluje, jak je třeba rozumět utrpení Božího služebníka. Říká: „*Domnívali jsme se, že je raněn, ubit od Boha a pokořen.*“ To je jedna věc...Na Mesiáše těžce dopadá Boží ruka. Ale ještě důležitější je to pokračování. „*On byl proklán pro naši nevěrnost, zmučen pro naši nepravost.*“ To je to podstatné, co potřebujeme vědět: Ježíšovo utrpení a smrt to je Boží plán záchrany světa. V Ježíšově příběhu jedná svatý Bůh. Jedná za nás a v náš prospěch. Řeší v něm problém naší viny, protože nám chce dát nový život.

Ježíšův pašijní příběh odhaluje ty nejhlubší souvislosti lidského života...Existuje něco jako skrytá vina, skrytá nepravost a skrytý hřích. Člověk je něčím spoután, aniž ví, co to je. Všechno se nám může ujasnit u Kristova kříže. Tam se dovídáme, že Ježíš Kristus musel zemřít kvůli našim vinám a hříchům. Nejen Jidáš, předáci Izraele, Pilát a zfanatizovaný dav kdysi dávno. Ano, ti všichni. Ale také já, ty, my, ať už to víme nebo nevíme, všichni jsme se *symbolicky* podepsali pod rozsudek smrti nevinného Ježíše. Svým životem bez Boha, bez Krista, bez pravdy, životem pýchy a sobectví.

Co budeme dělat? Budeme říkat s Pilátem „*Nejsem vinen krví toho člověka*“? Budeme na sebe svolávat Boží hněv? To určitě ne! *Jediná pomoc* je pro nás v tom, že dáme za pravdu Bohu, vyznáme svůj hřích a budeme prosit o Boží odpuštění. *Kristova smrt* – to je také má vina a zároveň soud nad mým životem. Ale *Kristova smrt* – to je především naděje pro celé lidstvo, protože ukazuje, jak Bůh smiřuje svět sám se sebou... To je ta radostná zpráva evangelia, že pro Ježíšovu potupnou smrt Bůh dává milost a odpouští hříchy všem, kteří uvěří v Krista. Pro Ježíšovo slavné vzkříšení mohou věřící přijmout nový život. To jsou vzácné Velikonoční dary, za které dnes oslavujeme Boha a děkujeme Ukřižovanému a Vzkříšenému Kristu. Slavme sv. Večeři Páně v duchu pokání a radujme se z darů spásy a nového života!

Bronislav Kaleta